

de waar-
goed be-
dood-
van meer
ds beter
beurt men
meerden
besloten
n hand
kerken te
in dezen
getuigen
kenen op
elkanders
at we het
isatie heil
ons vast,
schap van
vrees te
tigst deze
meis open
hoe ook
st, zou het
gaan.
n Utrecht
Da. Ver-
eist, vice-
kron van
ook on-
odeloos-
de Pro-
k niet om
de onder-
waarheid,
kansel en
in behan-
van broe-
c. s. tegen
en.
ing was,
van Can-
huldiger-
veest
heeft
Grothe,
n, en dat
dominees
a Cannen-
a gaan;
reforme-
verteeder
inees met
Nahuy's
e Geretor-
e veroor-
demaal
ten schijn
teten van
Van Lijn-
dus nog
voor vrij-
het twee
a de tem-
praak ge-
ltoos vrij-
atisch be-
nnees aan
eren heeft
nder voor
gewest,
s was elk
dit nog
hem toch
aan de
d heeft.
t Da. Na-
ak en zo-
n broeder-
en zal het
tgenooten;
hem waren
er gezegd
rebben als
et vinden,
s zo ge-
le Synode
an?
Resturen
alsol b.v.
den Ker-
te Kerk-
eente had
tijdel ver-
ent zelve
enwoordig
bevoegd
van dere
en en één
de Con-
edere zaak
n naar de
t tot het
4, er tegen
ekening is
rmaal ten

De heer Da. Van Walsem van Alphen heeft geweigerd, om op te treden in de quasi-vacaturebeurten te Leiderdorp.

Dit eert hem. Waer zooveel anderen al genoeg waren, om de hand van de Synodale wederpartijders tegen de broeders te sterken, daar stond hij pal. Hij wilde niet.

Daarover nu is hij berispt door het Classicaal Bestuur.

Eerst op 28 Januari:

«Over zijn gedrag in zake de vacature Leiderdorp, vooral met 't oog op de gevaren, die onze Kerk bedreigen; den bedienaar des Goddelijken Woords, den predikant der Nederlandsche Hervormde Kerk onwaardig, met de wettige bide, dat deze berisping in 's Heeren hand het middel zijn moge hem terug te brengen van een weg, die voor hem de droevigste gevolgen zou kunnen hebben; terwijl het hem gelast, zijne vacaturebeurt op 6 Febr. a.s. te Leiderdorp waar te nemen.»

En toen op 4 Februari in deze voege:

«Over zijn gedrag den Evangeliedienaar en den predikant der Ned. Herv. Kerk onwaardig, die besturen uitlating, de broeders in de bediening bezwarend.»

Wat dunkt u van deze taal!

Van kwetsing van Jezus' eere gansch geen sprake; maar te meer van hinder aan de hooge Besturen aangedaan.

Make de Heere Da. Van Walsem maar getrouw tot den einde.

Nu men ook in onze dagen weer zoo bezig is, om met den naam van „kerk“ de geesten te verwarren en de zielen te verzuilen, veroorloven we ons een korte herinnering aan wat in de dagen der Hervorming, toen hetzelfde kwaad zich voerde, op dit alles door een man van diep inzicht en heldere zeggwijze ongeveer in deze voege, in den toon van Chrysostomus, geantwoord is.

«Er word gevraagd: Of zij, die zich van factieuze kerken afzonderen, hiermee van de kerk afvallen?»

«Wij antwoorden: Dat ze niet van de kerk afgaan, want niet hij gaat uit de kerk of de gemeente Gods, die er lichamelijk uitgaat, maar wel integendeel hij die geestelijk de fundamenten der waarheid verlaat. «Het staat dus alzo:

1. Wij breken met de factieuze kerk naar het lichaam.
2. Wij gaan van haar heerschappij uit naar de kerkorde.
3. Wij laten bij hen de steenen/jundamenten van de muren der kerkgebouwen.
4. Wij laten bij hen het goud en geld en goed der aarde.
5. Wij gaan uit naar der menschen oordeel, maar blijven naar God het wil.

Tevens riep hij de Christenen in zijn dagen nogmaals toe, hetgeen in de eerste dagen der Christenheid een man had gezegd, die de Apostelen zelve gekend had: «Broeders, dwaalt niet. Indien iemand degenen navolgt die zich van de Waarheid afgesneden hebben, die zal het Rijk van God niet beerven; en wie niet scheidt van een leeraar of kerk, die leugen predikt, die zal in het Helische vuur geworpen worden. Want gelijk men de godzaligen niet verlaten moet, alzo mag men met de goddelozen geen gemeenschap hebben. Indien iemand wandelt naar een vreemde Leeringe, maar hij is een Vos en Verstoorder van den Wijngaert des Heeren. Wordt dan met de zoodanige nimmer meer vermengd, opdat gij niet hen niet vergaet, al ware het schoon uw Vader, uw Sone, uw Huisgenooten of uw Broeder.»

Let wel deze woorden dagteekenen uit de oudste tijden der Christenheid, toen men nog leefde onder menschen die de heilige Apostelen persoonlijk ontmoet en gesproken hadden.

En reeds toen was de toon, waarmee men scheiding tusschen geloovigen en ongeloovigen eischte, derwijs beslist.

Leg nu hier eens naast het stukje van Ds. Gobius du Sart en Da. Blüggel over het zout, en het zuurdesem, en het onkruid, en oordeel dan zelf, lezer, hoever we afdoelen van den apostolischen geest en toon.

«Och Broeders der Chr. Geret. Kerk, bij name gij, die als Br. Entingh smaad en lijden verdragen hebt, om uw handhaven der waarheid; gij, hebt toch wel jaren lang gebeden, dat de Heere nog eens wilde doorbreken in het Hervormd Kerkgenootschap en uitkomst geven aan hen, die in dat Genootschap gebonden zaten. Ziet, de Heere hoort thans het gebed zijns volks, en leidt de Kerken uit bij tientallen, uit de erger dan Babylonische gevangenschap. Hij brengt tot stand, wat niemand mischien een jaar geleden nog durfde te verwachten. Daarover verblijft gij u immers? daarvoor dankt immers ook gij, den Heere, onzen God? Ook al gaat het niet zoodaig gij mischien zoudt meenen, dat het moest geschieden? Nu dan, beantwoordt den warmen handdruk, waar u de gegeven wordt in de vreugde onzer zielen, dat de Heere ook ons genade geeft, om de hiërarchie af te werpen en tot de gebondenheid onder de Schrift terug te keeren, met nog warmer handdruk en toch nooit met koelheid. Bidd

voor ons en met ons, dat de Heere ons leide, oogenblik bij oogenblik en stap bij stap, opdat zijn wil door ons volbracht worde, in dit heerlijk werk der Reformatie. En laat toch alles, in woord en daad, vermeden worden, wat aanleiding zou kunnen geven tot verwijdering tusschen Broeders, die één zijn in de Belijdenis van des Heeren Naam. Evenals gij vroeger, hebben wij thans smaad en hoon te verduren van „zoodanige rechtzinnigen in het Herv. Kerkgenootschap“. Bij aanvang hebben wij thans, gelijk gij vroeger, de berooving onzer goederen aan te nemen, krachtens dusgenoemde Kerkelijke vonnissen, ten onrechte over ons gevelde. Evenals vroeger over u, schudt thans de wereld over ons het hoofd, en beschouwt ons als dompers, drijvers, enz. Doch doet gij nu niets toe tot onzen strijd en onze moeite, en geeft den vijand geen reden van juichen, maar laat ons verwikt worden door uwe liefde en broederlijke sympathie.»

Met dit roerende woord uit de Hoof, waarvoor we haar redactie hartelijk dank zeggen, vereenigen we ons van heeler harte.

Wat meer is. We kennen geen zorge en geen vrees op dit punt.

Hing het aan menschen, o, gansch gewisselijk, dan zou Ds. Gispén en dan Ds. Doc. De Cock ons zeer stellig beletten saam te komen, en misschien dat er onzerzijds evenzoo spelbrekers op zouden dagen bij meer dan tientallen.

Maar deze zaak hangt niet aan zin of lust van zondige menschen.

We belijden Jezus' Koningschap.

Hij regeert dus, en zijn Woord zal saambrengen, wat én in belijdenis én in kerkenorde én in taal één, niet gescheiden kan blijven.

Alleen maar: overhaast niet, overijst niet, schudt niet nu reeds aan den tak, zoo het ooit pas over twee, drie jaren rijp kan zijn.

De wijze kent zijn tijd.

KUYPER.

Plicht tot Belijden

Ook in de dagen der Hervorming deed zich het machtige vraagstuk der Belijdenis voor; en toen velen ook in die dagen hiermee schullinkje speelden en aldus het belijdend karakter der kerk ondermijnden, toen heeft een treffelijk godgeleerde, die in merg en been Gereformeerd was, dit stuk der belijdenis eens kort en bondig in vijf stellingen, op grond van Gods Woord uiteengezet.

Op dit uitmuntend betoog vestigen we zeer de aandacht, en het zou wel goed kunnen werken, indien ook andere bladen dit schoone, overtuigende stuk overnamen.

Het is zoo helder als glas; zoo verstaanbaar als tweemaal twee vier; en door de gestadige bijvoeging van de Schriftuitoriteit voor elk kind van God zoo volkomen afdoende.

EERSTE STELLING.

I. De Belijdinge der H. Godlijker Waerheit, is een dienst Gods, waar door wy de selve Waerheit, die ons sekerlijk na gheleghent heit onzes Ampts, uit een ernstige lieft Christi, ter eeren Gods, ende tot der Wivervoren zalichheit belijden.

Math. 10, vers 32. «Soo wie my dan belijden sal voor de menschen, dien sal ik ook belijden voor mynen Vader die in de Hemelen is.»

1 Petri 3, vers 15. «Maer heylt den Heere in uwe herten, en weest altijd bereyt om te antwoorden een iegelijk die rekenschap van u begeert, vande hepe die in u is.»

Rom. 10, vers 10. «Want met der herten geloofstmen ter rechtverdrichheit, maar met den monde belijdenmen ter zalichheit.»

2 Timoth. 1, vers 8. «Soo dan en schaemt u niet van het ghetuygenisse onzes Heeren. Niet te vergeefs wort inde voorghelste beschrijvinge, de ernstige lieft Christi gestelt, als de naeste werkende oorsake der belijdinghe, want den Duyvel selver seyde by Marc. 1, vers 24 tot Christus: Ick weet, seght hy, wie ghy zijt, namelijk de heylighe Gods, ende den waersegghende Gheest riep door het Dochtersken, van Paulo ende Syla, Actor 16, vers 17. «Dese menschen zijn knechten des Alderhoochsten Gods, die beliden den Wek der zalichheit verkondighen. Maar hy en seyde dat niet, uit de liefde Christi, noch met opzicht vande Hemelsche Waerheit voort te planten, maar op dat hy die met syn leughenen soude vermengen, ende alsoo een quaet vermoeden verwecken over de Waerheit: waerom ook syne belijdinghe van Christo verworpen, ende van Christo ende Paulo belast vint stille te swighen.»

II. De belijdinge der Waerheit gheschiedt, oft met den monde alleenlijk, oft met gheschreide, oft martelarij.

Met den monde gheschiedt de belijdinge der Waerheit, wanneer wy oprechtelijk, naektelijk, ende eenvoudelijk met den monde belijden, dat wy inder herten vande Waerheit ghevoelen.

Rom. 10, vers 10. «Want met der herten geloofstmen ter rechtverdrichheit, maar met den monde belijdenmen ter zalichheit.»

Psalm 119, vers 46. «Ick spreke van uwe getuyghenissen over Koninghen, ende en schaemt my niet.»

Soodanich is de belijdinge Petri gheweest. Math. 16, vers 16. «Symon Petrus antwoorde, ende seyde: Ghy zijt Christus de Sone des levende Gods.»

Joan 6, vers 68. «Do antwoorde hem Symon Petrus: Heere tot wien zullen wy gaen? ghy hebt de woorden des ewighen levens. Vers 69. Ende wy hebben ghehoofd ende bekent, dat ghy zijt die Christus de Sone des levende Gods.»

Dese Belijdinge wordt soo diwils ende menichmael van ons ghebruykt, als wy teghen de lasteringen, de Godlijcke Waerheit ghetrouwelijk verdedigen: want ghewisselijk het behoort bij ons alijst gheen swighens tijt te zijn, op dat onse Vyanden gheen oorsake en nemen, over ons te juichen, ende wy niet en schijnen eenige ons voorgeworpen dwalinghen aen te nemen, ende te bekennen. Welcke Belijdinghe indien immermeer, soo isse in desen tijt hoelmoedich, die soo vruchtaard van ketterijen ende blasphemien is, als oyt te voren eenighe is gheweest.

Met gheschreide wordt de Waerheit beleiden, wanneer wy, oft in onsen oft der gantscher Kercken-name, de Leere der Waerheit, van eenighe Religions-verschillen beschreven, verwaren ende aennemen ghelijck inde voorgaende eeuw bina in alle Landen ende Koninkrijcken gheschiedt is.

Door martelarij wordt de Waerheit beleiden, wanneer wy de Godlijcke Waerheit door verdrijvinge van ongelijc, van lasteringe, van tardinghe, van gevangenisse, van beroovinge van goederen, van afsettinge van dienst ende weerdelicheden, door verdrijvinge van schande, slagen, ballingschappen, ja wanneer het den Heere gheleift des doots selver, wy (segge ick) der Heyliger Godlijcker Waerheit ghetuyghenisse gheven.

1 Petri 2, vers 20. «Maer ist dat ghy verdraecht als ghy wel doet, ende nochtan te lijden hebt, dat is gheschied by God. Vers 21. Want heere toe zijn wy gescreven, want Christus heeft ons gheliden voor ons, ons een exempel achter latende, om dat ghy zyne voetschappen soudet na volgen.»

1 Petri 3, vers 14. «Maer ist dat ghy ook lijdet om der rechtverdrichheit, soo zijt ghy zalich, ende en vrees hare vrees niet, ende en verschiet niet.»

Philip 1, vers 29. «Want u is ghegeven inde sake Christi, niet alleen in hem te gheloven, maar ook voor synen Naem te lijden.»

III. Men moet de Waerheit Gods belijden, om dese navolgende redenen.

1. Het is ons van God bevolen ende belast. 1 Petri 3, vers 15. «Maer heylt den Heere in uwe herten, ende zijt altijd bereyt om te antwoorden, vande hepe die in u is.»

2. De Belijdinge der Waerheit heeft een uytmuntende ende ghewenschte prijs. Siet Math. 10, vers 32. «Wie my beliden sal voor de menschen, dien sal ik beliden by mynen Vader die in de Hemelen is.»

3. Om dat de Belijdinge uit den waren ghelooft, door de liefde tot God vloeyende, een seker teeken is van onse ghewenschte met God.

1 Johan 4, vers 19. «Wie belijdet dat Jesus de Sone is, in dien blijft God, ende hy in God.»

4. Om dat het een onbedrieghelijk teeken is, des waren zalichmakende ghelooft. 2 Corint. 4, vers 13. «Ende dewijle wy den levenden Gheest des ghelooft hebben, ghelijck gescreven is: Ick hebbe ghehoofd, daarom hebbe ick ook ghesproken, soo gheloven wy ook, daarom wy ook spreken.»

IV. Met de Belijdinge der Godlijcker Waerheit moet verwocht zijn ware volstandichheit.

1. Om dat de volstandichheit van Jesu Christo ons ten hoogsten bevolen is.

Apoc. 2, vers 10. «Weest getrouwe tot der doot, want ick sal u de woorden des levens gheven.»

2. Om dat de volstandichheit een seketen prijs heeft, namelijk de ewighe zalichheit. Math. 24, vers 13. «Maer die volstandich blijft tot den eynde toe, die sal zalich zijn.»

Hebr. 10, vers 35. «Werpt dan u vertrouwen niet wech, welc met groeten loon vergolden wort. Vers 36. Want verdrachtenheit is u-liden noodich, op dat ghy de welte Gods ghedane hebbonde, de belofte ghegheven moecht. Vers 37. Want noch een zeer weynich tijt, ende hy die te komen staet, sal komen, ende en sal niet vertoen. Vers 38. Maer de ghelovende sal uit den gheloven leven, ende ist dat iemand wijket, soo sal syn ziele in hem gheen welbehagen hebben. Vers 39. Maer wy en zijn niet vande afwijkinghe tot verdwinghe, maar van des ghelooft tot zalichheit der zielen.»

Apoc. 2, vers 7. «De gheest die overveint, sal ick geven te eten vanden Boom des levens, die midden in het Paradys Gods is. Vers 17. Wie overveint, en sal van de tweede doot niet beschaft worden. Vers 17. Hem die overveint sal ick geven te eten van dat verborghen Man-na, ende sal hem gheven een witten heurten, ende op den heurten een nieuwen naem ghescreven, den welken niemant en weet, dan die hem ontfangt.»

Apoc. 3, vers 5. «Die overveint, sal mit witte kleeren bekleet worden, ende ick sal synen naem niet mit doen uit den Boec des levens, ende ick sal synen naem beliden voor mynen Vader, ende voor synen Engelen. Vers 12. Die overveint, dien sal ick maken een Columna inden Tempel myns Gods, en hy sal niet meer wyten, ende ick sal op hem schrijven den naem myns Gods, ende den naem der stadt myns Gods, namelijk des nieuwen Jeruzalem, die van des Heel afkomt van mynen God ende mynen nieuwen naem. Vers 21. Die overveint ick sal hem gheven, dat hy mit my sille in mynen Thronen, etc.»

3. Om dat de volstandichheit ons gerecommendeert wort, door exemplen van andere geloovige, ende heylighe martelaren, oit ghetuyghen.

Hebr. 12, vers 1. «Dewijle wy dan met soo grooten woelde der ghetuyghen omringht zijn, liet ons ook alle last, ende door aemlegghende sonden aflegghende, volstandichelijk den strijt loopen, die ons is voorgeheest.»

Hebr. 13, vers 7. «Gheheent uwe voorgangere, die u het Woord Gods ghesproken hebben, ende volcht haer gheloven na, aenmerckende de vytkomste harer wandelinghe.»

V. Met dese Belijdinge der Waerheit, moet ook verwocht zijn een verdoeminge der godlooser leerpointen, ghelijck het Anathema der H. Oudvaderen ende der onder Synoden overvloedelijk te kennen gheeft.

Doch hierbij liet deze treffelijke auteur het niet.

Immers niet alleen de gezonde toestand moest uiteengezet, maar ook de krankheid in haar aard ontkend en de insluipende dood aangewezen.

Vandaar dat hij bovendien nog in elf stellingen de drie zonden op dit stuk bespreekt.

Belijden is geen zaak van dilettantisme of liefhebberij; het hangt niet van uw goedvinden af; ge moogt het niet doen en laten naar gril of gelegenheid; het moet; het moet altoos; het moet altoos zuiverlijk. Het is Gods hoog gebod over u.

Vandaar dat niet belijden, schaarsch belijden, onzuiver belijden wezenlijke zonden voor God zijn. Even goed zonden zijn als diefstal en liefdeloosheid.

Daarom nu bespreekt hij afzonderlijk:

1. De belijdenis van de valsche leere, 2. de ketterij, en 3. de nalating van het belijden, 4. huichelachtig belijden, en 5. de verloochening.

ZESDE STELLING.

VI. Teghen de Belijdinge der Waerheit strijden, de belijdinge van valsche leere, ketterij, nalatinge vande Godlijcke Waerheit, huichelachtig belijdinge, verloocheninge Christi, ende syner H. Waerheit.

En deze worden dan nader omschreven in deze vijf stellingen:

1. Belijdenisse van de valsche leere.

VII. De belijdinge van valsche leere is de welke in haer valsche tegen-Godes-Woort-strijdinge dinghen vervat: ghelijck daer was de valsche belijdinge des Ketters Eutichus, dewelcke Leo de groote verhaelt in synen brief aen Flavianum den Bisschop van Constantinopelen, met dese woorden: Ick belijde dat onsen Heere van twee naturen is gheweest voor de vereenighe, maar na de vereenighe der naturen, belijde ick, dat hy maer een natuere ghehadt heeft.

2. Ketterije.

VIII. Ketterije is een sonde, wanneer iemand dwalende in het fundament der zalichheit, oft andere verscheyden pointen der Religie, van syn dwalinghe uit den Woorde Gods overwonnen zijnde, by de selve halsterck blijft: welcke halsterckheit met den name van volstandichheit by de Leere der Waerheit verkeerdelijk verbloemt wordt by de Ketteren, al waer het oock, dat sy der Wederdoopen ende Serveti obstinaetheit voortbrachten, die tot Gemeven syner blasphemien halven verbrant is.

3. Nalating van Belijdinghe.

IX. De naer-latinge vande Belijdinge der Waerheit, is een foute, wanneer alle gelegentheit ende vermogen om de waerheit te belijden, ende die andere te leeren, vernymt wort, twelck den Heere berispt.

Esaï. 59, vers 4. «Daer is niemant die van gherechtichheit predike oft trouwe leere.»

4. Huichelachtig Belijden.

X. De huichelachtig belijdinghe der Waerheit, is die ofte uythegheest wordt, oft al gheschiedt sy schoon al wilens, nochtan uit oogenmerck van ghewin oft vrees van quaet gheschiedt, sonder eenighe liefde Christi.

5. Verloochening van Christus.

XI. De verloocheninge Christi ende syner H. Waerheit, is een foute, wanneer iemand Christum ende de Godlijcke Waerheit niet en achtet te bekennen, maer verachtet ende verwerpt, ghelijck vele Joden hebben ghedaen.

Act. 3, vers 13. «De God Abraham, Isaac ende Jacob, de God onzer Vaders, heeft synen Sone Isaac verklaert, welken ghy overghegeven ende verloocht hebt voor het aengesichte Pilati, als hy hem oordeelt los te laten. Vers 14. Maer ghy verloochende den Heyligen ende Gherechtighen, ende begheerden een man die een doot-slagher was.»

Oft die Christum ende de Waerheit sekerlijk bekennende, versaeckt oft af-sweert, oft met syn gantsche leven betoont, Christum door syn Salichmaker niet te kennen, oft uit de Waerheit niet te zijn.

En alsnu deze doodelijke crisis van de krankheid op het stuk van belijdenis nader ontwikkelend, geeft hij over de verloochening van Christus deze zes stellingen, die zeer troostelijk zijn voor de getrouwe belijders en daarentegen zeer schriklijk voor de verzaakers van des Heeren Naam.

1. Waarom ze te mijden zijn.

XII. Dese verloocheninghe staet ons ten hoogsten te mijden.

1. Om datse ons strengheijk verboden is: ghelijck Christus seght, Math. 10, vers 33. «Maer soo wie my verloochen sal by den menschen, dien sal ick ook verloochenen by mynen Vader die in de Hemelen is.»

2. Van hoeveleerle aard ze is.

XIII. De verloocheninghe der Waerheit is tweedley, oft die uit swachheit, oft die met een oppghesette wille gheschiedt.

3. Verloochening uit zwakheit.

XIV. De eerste is, wanneer iemand haestelijk door vrees overwonnen ende ghedwongen, met den monde de Waerheit wel verloocht, om het perikel te mijden, maer behoudet die al evenwel met der herten, noch en wijet van die nimmermeer af, soodanighe is gheweest de verloocheninghe des Apostels Petri, Math. 26, vers 69.

4. Verloochening uit afval.

XV. De verloocheninghe der Waerheit door opset, is, wanneer iemand na kennis der Godlijcker Waerheit, door gheen haestige ofte onverwachte vrees verwonnen, maer van selfs, met raedt, van het leven ende weerdelicheden te behouden, ende eere oft welveren te bekennen, de Waerheit moewillens verloocht. Dese verloocheninghe wort cythentlijk Apostasia gheheent, ende is een godloose afvallicheit, van God, Christo syn bekende ende beleedene Waerheit hoedanighe gheweest is der Israelieten ende Joden, die den levendighen God verlatende, verscheyden Afgoden ghedient hebben, hoedanighe eens-ghelijck gheweest is Juliani, gheheent onder de Christenen Apostatae, dat is des af-vallighen, ende Franciscae Spirae, hoedanighe gheweest is des Antichrists, ende syner aenhangheren.

5. Deze afval mag niet verschrikken.

XVI. Aan dese afvallicheit moet sich niemant stoeten oft argheren.

1. Om datse van God voorsiecht is.

2. Thes. 2, vers 3. «Dat u niemant en bedrieghe in gheener manieren (want hy en komt niet) ten zy dat eerst den afval come, ende den mensche der sonden (namelijk) de sone der verderffenis, openbaert werde.»

3. Timot. 4, vers 1. «Den Gheest seyt duydelijk, dat in de laatste tijden sommige sullen afvallen van den ghelooft, ende de verleyende Gheesten aenhanghen, ende de here der Duyvelen. Vers 2. Door de gheveestheit der Leughen-sprekers, welkers constantie is als met een brand-vyer afgebrand.»

2. Om dat de Wivervorende dese afvallicheit niet onderworpen zijn.

Math. 24, vers 24. «Want daer sullen valsche Christi ende valsche Propheten opstaen, ende sullen groote teekenen ende wonderliken doen, alsoo oock, dat sy waer moghelijk de Wivervorende verleyden souden.»

3. Tim. 4, vers 3. «Want daer sal ten tijt komen, dat sy de ghesonde Leere niet en sullen verdragen, maar sy zullen na haer eygen bigterlijchheden Leeraers opgaerden, na dat haer de oren juichen. Vers 4. Ende sy sullen haren oren vande Waerheit afwenden, ende keren tot de fabulen.»

4. Thessal. 2, vers 10. «Ende in alle verleyinghe der ongerechtichheit, in de gene die verloren gaen, daerom dat sy de liefde der Waerheit niet aenghenomen hebben, om zalich te worden. Vers 11. Ende daerom sal hen God synen dien werckinge der dwalinghe, op dat sy de leughen gheloven. Vers 12. Op dat sy alle ghevoert worden, die de Waerheit niet gelooft en hebben, maar hebben een welbehagen ghehad in der ongerechtichheit.»

Maer wy moeten God alijst danken voor uilden, Broeders inden Heere, dat u God van den beginne verkoren heeft tot zalichheit, door de heylighmakinghe des Gheests, ende ghe-loove der Waerheit.

6. Deze afval is als het schriklijkste te vlieden in de vrees Gods.

XVII. Dese afvallicheit staet allen na haer uytterste vermogen te mijden:

1. Want sy van God verboden is.

Hebr. 10, vers 25. «Ende onses selfs toegaderinge niet verlaten, ghelijck de sommige gewoen zijn; maar (laet ons malkanderen) vermanen: ende dat dies te meer, dewijle den doot naert.»

2. Om dat de afvallicheit met haer slecht tijdelijk ende ewighe straffe.

3. Chron. 28, vers 6. «Want Pekah, de sone Basmias sloech in Juda op eenen dach hondert ende tachtich duysent, die altoes eedelijckheden waren, daerom dat sy den Heere harer Vaders God verlaten hadden.»

Hebr. 6, vers 4. «Want het is onmoghelijk, dat de gheest die eens verlicht gheweest is, ende de Hemelsche gaven ghesmaect hebben, ende des Heylighen Gheests deelichheit gheweest is: Vers 5. Ende ghewasht hebben het goede Woord Gods, ende de krachten der toekomstige weereit. Vers 6. Ende afvallich worden, dat sy wederom verniet worden tot bekeeringhe.»

Hebr. 10, vers 26. «Want soo wy wilens sondighen, na dat wy de kennis der Waerheit ontvinghen hebben, daer en is geen offerande meer geboven voor de sonde. Vers 27. Maer een vreeselijck verwochtighen des oordeels ende hantichheit des vyers, die de vyanden verdelken zal.»

Men ziet hoe bondig dit alles ineensluit; hoe dwingend het op de conscientie toetreedt; en hoe grove, groote schuld alle Christenen in onze dagen, maar inzonderheid de Bedienaren des Woords, op zich laden, die het volk aanpraten, als deed de nalating en de ketterij en de verloochening er eigenlijk niet toe, en die inmiddels met de kettters en afvalligen als rechters gaan zitten om hun broeders, die belijden, te veroordeelen.

KUYPER.

De Volkskerk.

De diepe lout, waarin de pleitbezorgers der Volkskerk zich verstrikken, ligt uit den aard der zaak in hunne theologie. Liep die zuiver, hielden ze zich stipt aan het Woord van God, en vonden ze weer lust in de Gereformeerde sporen, zoo zouden ze voor zoo valsche en onhoudbaar ideaal bewaard blijven.

Nu echter gaan ze zoo te werk, dat ze zich wel vastklemmen aan iets uit de Gereformeerde Belijdenis, maar aan een stukske in die Belijdenis, dat er juist alleromzuijver in ligt en er hoe eer hoe beter uit moet verdwijnen.

Het kan toch kwelijk ontkend, dat de voorstelling die in onze Gereformeerde Belijdenisschriften voorkomt, als zou de Overheid des lands van Godswege geroepen zijn, om desnoeds met zwaard en brandstapel de afwijking van de belijdenis der waarheid uit te roeien er in misplaatst is.

Men poogt dit wel te verbloemen en te verheilen, door den zin van wat de Gereformeerde Belijdenis op dit punt inhoudt te verzwakken, maar zulk onhistorisch geknutsel baat natuurlijk niet.

Wie eerlijk te werk gaat en een man een man is, erkent en belijdt, gelijk dan ook steeds alle eerlijke en oprechte uitleggers van onze Confessie erkend en beliden hebben, dat wel terdege naar de oorspronkelijke bedoeling der Belijdenis de Overheid het zwaard draagt, om de kettters uit te roeien.

Maresius en de zijnen mogen dit tot een minimum hebben herleid, en verklaard dat de vorst des lands niet